

Dosar nr. 3ra-932/18

prima instanță: Judecătoria Anenii Noi, sediul Central (jud. N. Ghedrovici)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, S. Gîrbu, V. Buhnaci)

Î N C H E I E R E

25 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Luiza Gafton
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ana Timotin (Lungu),
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ana Timotin
(Lungu) împotriva Consiliului raional Anenii Noi și Ministerului Finanțelor al
Republicii Moldova, intervenienți accesorii Simion Lungu, Valentina Buga cu
privire la restituirea valorii bunurilor, prin achitarea de compensații persoanelor
represiunilor politice și încasarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 06 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a
respins apelul declarat de Ana Timotin (Lungu) și s-a menținut hotărârea din
29 noiembrie 2017 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central,

c o n s t a ț ă:

La 25 aprilie 2017, Ana Timotin (Lungu) a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Consiliului raional Anenii Noi și Ministerului Finanțelor al
Republicii Moldova, intervenienți accesorii Simion Lungu, Valentina Buga cu
privire la restituirea valorii bunurilor, prin achitarea de compensații persoanelor
represiunilor politice și încasarea prejudiciului moral.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamanta Ana Timotin (Lungu)
a indicat că, s-a adresat Comisiei pentru problemele victimelor represiunilor
politice a Consiliului raional Anenii Noi, cu o cerere privind restituirea bunurilor
confiscate, naționalizate, scoase, în orice mod, din posesie, în legătură cu
represiunile politice din anul 1949. Astfel, a indicat că, împreună cu părinții săi,
tatăl-Haralampie Simion Lungu și mama-Sofia Ivanovna Lungu, au fost supuși
represiunilor politice, fiind deportați în raionul Taișet, regiunea Irkutsk, Federația
Rusă.

La fel, a menționat că, Haralampie Simion Lungu și Sofia Ivanovna Lungu,
împreună cu copii acestora, Fiodor Lungu, Georghii Lungu și Ana Lungu, au fost

deportați și s-au aflat la evidență, în raionul Taișet, regiunea Irkutsk, Federația Rusă, începând cu data de 06 iulie 1949 până la data de 14 septembrie 1957.

De asemenea, reclamanta Ana Timotin (Lungu) a indicat că, la data de 17 martie 1952, în regiunea Irkutsk, Federația Rusă, s-a născut fratele său, Simion Lungu și sora sa, Valentina Lungu (actualmente - Buga). Toți, au fost recunoscuți victime a represiunilor politice și reabilitați în temeiul Legii nr. 1225-XII din 08 decembrie 1993 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, conform Hotărârii nr. 115 din 10 aprilie 1989 a Consiliului de Miniștri ai RSS Moldovenești.

Reclamanta Ana Timotin (Lungu) a indicat că, prin răspunsul, eliberat de Președintele raionului Anenii Noi, Alexandri Barbăroșie, la 18 aprilie 2017, a fost respinsă cererea acesteia, privind restituirea bunurilor confiscate, naționalizate sau scoase, în alt mod, din posesie, ori, de compensare a valorii acestora, pe motivul că, Comisia pentru problemele victimelor represiunilor politice, conducându-se de prevederile art. II din Legea nr.186 -XVI din 29 iunie 2006 privind modificarea Legii nr. 1225-XII din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, a constatat că Lungu Haralampie Simion, conform Deciziei nr. 12 din 22 decembrie 1993 al Comitetului executiv raional Anenii Noi, a beneficiat de recompensă în sumă de 200 lei, pentru averea confiscată. La fel, în răspuns, s-a indicat că, cererea privind restituirea bunurilor confiscate, naționalizate sau scoase, în alt mod, din posesie, ori, de compensare a valorii acestora, a fost depusă de Ana Timotin (Lungu), peste 3 ani, de la momentul înștiințării persoanei supuse represiunii politice despre reabilitarea acesteia.

Astfel, a considerat că, răspunsul nr. I-309 din 18 aprilie 2017, eliberat de Președintele raionului Anenii Noi, Alexandri Barbăroșie, este unul neîntemeiat și lipsit de suport juridic, deoarece, suma de 200 lei, achitată prin bonul de plată ACB Anenii Noi nr. 072657 din 27 decembrie 1993, a fost achitată drept recompensă, doar pentru o parte din bunurile confiscate și anume - casa de locuit, sarai, beci, 1-bou, 1-vacă și 11-oi. Prin urmare, a indicat că, nu ar fi fost restituit costul următoarelor bunuri: depozit pentru fân, depozit pentru cereale, poiată pentru animale, porți din lemn cu portiță, gard din lemn, teren arabil - 6,75 ha, pășuni - 2 ha, pământ de arat și pârloagă - 0,75 ha, pământ cu viță de vie - 0,25 ha, pământ pe lângă casă - ogrăzi și zidiri - 0,10 ha, pământ pe lângă casă-0,15 ha.

Reclamanta Ana Timotin (Lungu) a indicat că, într-adevăr, tatăl său, Haralampie Lungu, fiind în viață, a primit recompensă, în sumă de 200 lei. Însă, după decesul tatălui său, Haralampie Lungu, fapt survenit la data de 08 februarie 2012, aceasta împreună cu fratele său, Lungu Simion, au acceptat moștenirea în temeiul art. 1516 din Codul civil, intrând nemijlocit în posesia patrimoniului succesoral, fapt confirmat prin adeverința Primăriei Mereni, raionul Anenii Noi.

Din arhivele de stat, reclamanta Ana Timotin (Lungu) a dobândit documente, ce demonstrează volumul patrimoniului părinților, confiscat de către autorități, în legătură cu represiunile politice din anul 1949. Documentele menționate, au fost prezentate Întreprinderii de Stat „Centrul de Expertiză și Evaluare” a Agenției Proprietății Publice de pe lângă Ministerul Economiei al Republicii Moldova, fiind întocmite Raporturile de evaluare nr. 00000969 și nr. 0000970 din data de

04 noiembrie 2015, prin care a fost evaluat, întreg patrimoniu confiscat, în anul 1949, situat în s. Mereni, raionul Anenii Noi.

Astfel, a indicat că, conform Raportului nr. 0000969 din 04 noiembrie 2015, au fost evaluate bunurile confiscate, la suma de 357 653 lei, sau echivalentul a 16020 euro, iar, conform Raportului nr. 0000970 din 04 noiembrie 2015, valoarea bunurilor confiscate a fost estimată la suma de 1 356 100 lei, sau echivalentul a 61314 euro. Valoarea totală a bunurilor confiscate, constituie 1356100 +357653 =1713753 lei, sau echivalentul a 77 334 euro.

Reclamanta Ana Timotin (Lungu), mai indică că, pentru bunurile confiscate - casa de locuit, în valoare de 192800 lei, hambarul în valoare de 31800 lei, beci în valoare de 70400 lei, 1 bou, a cărui valoare este estimată la 20 000 lei, 1 vacă a cărui valoare este estimată la 8 000 lei, 11 oi, a căror valoare este estimată la 8800 lei, în total suma de 331 800 lei, conform actului din data de 01 decembrie 1993 s-a achitat lui Haralampie Simion Lungu, compensație în sumă de 200 lei. Aceste bunuri sunt excluse din lista bunurilor confiscate, ce urmează a fi restituite. Astfel suma totală a bunurilor, pentru care urmează a fi achitate compensație, conform rapoartelor de expertiză și evaluare menționate, constituie suma de 1381953 lei (calculată astfel 1713753 lei – 331800 lei).

Reclamanta Ana Timotin (Lungu) a solicitat să fie încasat de la Ministerul Finanțelor al RM, prin intermediul Consiliului raional Anenii Noi, în beneficiul Anei Haralampie Timotin, suma de 1381953 lei, pentru recuperarea valorii bunurilor confiscate, în urma represiunilor politice din 1949, aplicate față de Haralampie Simion Lungu și membrii familiei acestuia, în conformitate cu Raporturile de evaluare nr. 0000969 și nr. 0000970 din 04 noiembrie 2015, suma de 100000 lei, cu titlu de recompensă a prejudiciului moral, ca victimă a represiunilor politice din anul 1949.

Prin hotărârea din 29 noiembrie 2017 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central, a fost respinsă integral, ca fiind neîntemeiată, cererea de chemare în judecată depusă de Ana Timotin (Lungu) împotriva Consiliului raional Anenii Noi și Ministerului Finanțelor al RM, intervenienți accesorii Simion Lungu, Valentina Buga, cu privire la restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice, în sumă de 1381953 lei și încasarea sumei de 100000 lei, cu titlu de recompensă a prejudiciului moral.

Prin decizia din 06 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Ana Timotin (Lungu) și s-a menținut hotărârea din 29 noiembrie 2017 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ana Timotin (Lungu) împotriva Consiliului raional Anenii Noi și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Simion Lungu, Valentina Buga cu privire la restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor represiunilor politice, în sumă de 1381953 lei și încasarea sumei de 100000 lei cu titlu de recompensă a prejudiciului moral.

La 23 mai 2018, Ana Timotin (Lungu) a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 06 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârii din 29 noiembrie 2017 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central și a deciziei din 06 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu

emiterea unei hotărâri noi, prin care a admite integral cererea de chemare în judecată depusă de Ana Timotin (Lungu) împotriva Consiliului raional Anenii Noi și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Simion Lungu, Valentina Buga cu privire la restituirea valorii bunurilor, prin achitarea de compensații persoanelor represiunilor politice și încasarea prejudiciului moral.

În motivarea cererii de recurs, recurenta Ana Timotin (Lungu) a considerat că, decizia din 06 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău este ilegală, și urmează a fi casată, în temeiul prevăzut de art. 432 alin. 2 lit. a) și c) Cod de procedură civilă.

Astfel, a indicat că, instanța de apel, nu a aplicat prevederile art. 1500 din Codul civil, art. 12 alin. (1) al Legii 1225 - XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice și hotărârile nr. 16 din 12 iunie 2007 și nr. 41 din 20 iulie 1999 a Curții Constituționale. La fel, a menționat că instanța de apel a aplicat eronat prevederile art. 12 al al Legii 1225 - XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, art. 4 și 5 din Regulamentul privind restituirea valorii bunurilor, prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 627 din 05 iunie 2007.

Mai mult, recurenta Ana Timotin (Lungu) a invocat că, instanța de apel a examinat superficial cauza, fără a argumenta neaplicarea prevederilor hotărârilor nr. 16 din 12 iunie 2007 și nr. 41 din 20 iulie 1999 a Curții Constituționale, care atestă obligarea organelor abilitate de a compensa integral valoarea prejudiciului cauzat în urma represiunilor politice.

Totodată, a indicat că, neprezentarea certificatului de moștenitor legal, eliberat de notar, nu afectează calitatea sa, de moștenitor legal al lui Haralampie Simion Lungu, care și-a valorificat dreptul. A mai menționat că, în cadrul examinării prezentei cauze, a prezentat actele, care atestă gradul de rudenie cu părinții săi, Haralampie Simion Lungu și Sofia Ivanovna Lungu, care au decedat. Astfel, a considerat că certificatul nr. 195 din 07 februarie 2017, eliberat de Primăria satului Mereni, raionul Anenii Noi, atestă faptul că Ana Timotin (Lungu), în calitate de moștenitor legal de clasa I, și-a valorificat dreptul, intrând în posesia patrimoniului succesoral la locul de deschidere, în corespundere cu prevederile art. 1516 alin. (3) Cod civil. Prin urmare, a invocat că, prin actele anexate la materialele cauzei, s-a confirmat cu certitudine că este moștenitor legal al părinților Haralampie Simion Lungu și Sofia Ivanovna Lungu, iar conform art.12 alin. (1) al Legii 1225 - XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, este în drept să solicite restituirea bunurilor confiscate, ilegal sau compensarea valorii lor.

La fel, recurenta Ana Timotin (Lungu) a menționat că, respingerea cererii de chemare în judecată, din motive formale, este un abuz din partea autorităților statului, inclusiv a instanțelor de judecată, care lezează dreptul de proprietate.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum rezultă din actele cauzei, copia deciziei din 06 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată pentru cunoștință, în adresa părților, inclusiv și în adresa recurente Ana Timotin (Lungu), la 28 martie 2018, fapt ce se confirmă

prin copia scrisorii de însoțire nr. 3911 (f.d. 122), însă probe, care ar confirma recepționarea acesteia, de către recurenta Ana Timotin (Lungu), la materialele dosarului, lipsesc.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenta Ana Timotin (Lungu), s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la data de 23 mai 2018, în termenul prevăzut la art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă.

La data de 03 iulie 2018, în adresa instanței de recurs, a parvenit referința, depusă de Ministerul Finanțelor al RM, la cererea de recurs declarată de către Ana Timotin (Lungu).

Prin referința depusă, s-a solicitat a declara inadmisibil cererea de recurs depusă de Ana Timotin (Lungu), din motiv că aceasta nu întrunește temeiurile de admisibilitate prevăzute la art. 433 Cod de procedură civilă.

Examinând temeiurile recursului declarat de Ana Timotin (Lungu), completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de Ana Timotin (Lungu), nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat de Ana Timotin (Lungu), se referă la dezacordul recurantei cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității

constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Instanța de recurs reține că CtEDO, în jurisprudența sa, a constatat că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85).

Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare, depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective. Trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile, care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmerts împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Ana Timotin (Lungu).

În conformitate cu art. art. 269-270, 433 lit. a) , 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ana Timotin (Lungu), împotriva deciziei din 06 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ana Timotin (Lungu) împotriva Consiliului raional Anenii Noi și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Simion Lungu, Valentina Buga cu privire la restituirea valorii bunurilor, prin achitarea de compensații persoanelor represiunilor politice și încasarea prejudiciului moral.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Luiza Gafton

Nina Vascan